

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och
miljödomstolen

DOM
2017-02-01
meddelad i
Växjö

Mål nr M 114-01
M 876-05

SÖKANDE

Affärsverken Karlskrona AB, 556049-4733
Box 530
371 23 Karlskrona

SAKEN

Tillstånd till verksamheten vid Mältans (fd Bubbetorp) avfallsanläggning,
Karlskrona kommun, Blekinge län; uppskjuten fråga

Avrinningsområde: 80/81 N: 6233140.38 E: 537563.06 SWEREF99 TM

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar provotiden och föreskriver följande ytterligare villkor för de tillstånd till verksamheten som meddelats den 17 januari 2002 (M 114-01) samt 4 maj 2006 (M 876-05).

21. Bolaget ska senast 15 månader efter det att denna dom vunnit laga kraft ha inlett avledning av renat lakvatten till Yttre redde via Koholmens ledning för renat avloppsvatten. Därefter får avledning av lakvatten till Koholmens avloppsreningsverk inte ske.

22. Vatten som avrinner från sluttäckningens tätskikt ska avledas till lakvattensystemet.

23. Syrehalen i den del av lakvattenmagasinet som syresätts får, vid en vattentemperatur högre än + 5 °C, inte understiga 2 mg/l.

Dok.Id 347641

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

24. Innehållet av föroreningar i det vatten som avleds till Yttre redde får, som månadsmedelvärde, inte överstiga följande begränsningsvärden.

Ämne	halt
Kväve, total	50 mg/l
Fosfor, total	2 mg/l
arsenik	10 µg/l
kadmium	1 µg/l
krom	50 µg/l
koppar	30 µg/l
kvicksilver	0,5 µg/l
nickel	50 µg/l
bly	10 µg/l
zink	100 µg/l

Månadsmedelvärdena ska baseras på representativa flödesproportionella prover. Begränsningsvärdena får dock överskridas under två månader per kalenderår.

Mark- och miljödomstolen avvisar sökandebolagets yrkande om villkor avseende täckmassornas kvalitet.

TIDIGARE BESLUT

Miljödomstolen har genom dom den 17 januari 2002 (M 114-01) lämnat Affärsverken Karlskrona AB (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken till verksamheten vid Bubbetorps avfallsanläggning. I domen sköt miljödomstolen upp frågan om vilka villkor som slutligen ska gälla beträffande behandling och utsläpp av lakvatten samt dagvatten från verksamheten. Tillståndet tidsbegränsades vad gäller deponering av icke-farligt avfall och farligt avfall till fyra år från det att domen vunnit laga kraft, vilket skedde den 16 januari 2003.

Miljödomstolen har genom deldom den 4 maj 2006 (M 114 -01) avslutat prövotiden vad gäller utsläpp av dagvatten och förlängt prövotiden beträffande behandling och utsläpp av lakvatten.

Miljödomstolen har genom deldom den 4 maj 2006 (M 876-05) lämnat bolaget ett icke tidsbegränsat ändringstillstånd till deponering av icke farligt och farligt avfall. I deldomen sköt miljödomstolen upp frågan om vilka villkor som slutligt ska gälla beträffande behandling och utsläpp av lakvatten.

Mark- och miljödomstolen har genom en gemensam deldom den 21 juni 2011 (M 114-01 och M 876-05) ändrat prövotidsförordnandet beträffande behandling och utsläpp av lakvatten, och ålagt bolaget att

- i samråd med tillsynsmyndigheten och tekniska förvaltningen i Karlskrona kommun genom försök utprova och utvärdera lämpliga metoder för lokal behandling av lakvattnet i syfte att förbättra nitrifieringen av ammonium samt reducera lakvattnets innehåll av fosfor, tungmetaller och svårnedbrytbara organiska ämnen så att detta kan avledas direkt till recipient utan risk för olägenhet. Utredningskravet omfattar inte fortsatt utredning av satsvis biologisk rening, kemisk fällning, indunstning, membranfiltrering, ozonbehandling och markbädd. Alternativet med bortkoppling av energiskogen/våtmarken ska belysas;
- i samråd med Havs- och vattenmyndigheten, genom karaktärisering av det renade vattnet, utreda vilka effekter på havsmiljön som en avledning direkt

till Yttre redden kan orsaka. Härvid ska bl.a. tillgängliga uppgifter om toxiska effekter på akvatiska organismer och miljökvalitetsnormer användas som referens;

- utföra och utvärdera vattenbalansberäkningar för verksamhetsområdet och jämföra dessa mot uppmätta mängder;
- för det fall avfall har använts i sluttäckningen, utreda kvaliteten på det vatten som avleds ovan tätskiktet från sluttäckta deponiutor

Mark- och miljödomstolen föreskev följande provisoriska föreskrifter att gälla tills vidare.

P1. Lakvatten från verksamheten ska efter rening i lakvattenmagasin och energiskog/våtmark ledas över till Koholmens reningsverk för ytterligare behandling. Överledning till reningsverket ska ske vid de tidpunkter som reningsverkets innehavare godkänner. Vid överledning till reningsverket får halterna av föroreningar i lakvatten som månadsmedelvärde inte överstiga nedan angivna riktvärden*. Riktvärdet för kväve får dock överskridas efter medgivande från reningsverkets innehavare. Prov ska tas i såväl lakvattnet som efter våtmarken.

Ämne	halt
Kväve, total	50 mg/l
Fosfor, total	2 mg/l
arsenik	5 µg/l
kadmium	1 µg/l
krom	50 µg/l
koppar	50µg/l
kvicksilver	1µg/l
nickel	50µg/l
bly	10µg/l
zink	50µg/l

* Med riktvärde menas ett värde som, om det överskrids, innebär en skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan hållas.

Mark- och miljödomstolen har genom beslut den 10 februari 2014 ändrat tidpunkten för slutlig redovisning till den 30 april 2015.

PRÖVOTIDSREDOVISNING**Yrkande**

Affärsverken Karlskrona AB yrkar, såsom bolaget slutligen bestämt sin talan, att mark- och miljödomstolen avslutar provotiden och föreskriver följande ytterligare villkor för tillståndet att gälla efter det att vattnet från sluttäckningen anslutits.

Affärverken Karlskrona AB ska

- a) verkställa att en effektiv syresättning och omrörning av lakvattnet nås i uppsamlingsdammen och lakvattenmagasinet, varvid syrehalten (löst syre i vatten) i den del av lakvattenmagasinet som syresätts, vid en vattentemperatur över +5 °C, ska vara minst 2 mg/l,
- b) verka för god spridning av lakvattnet över våtmarksområdet samt
- c) avleda renat lakvatten till Yttre redde via Koholmens ledning för renat avloppsvatten. Halterna i vattnet ska som viktade årsmedelvärden underskrida nedanstående begränsningsvärden. Vid beräkning av årsmedelvärde undantas det högsta månadsmedelvärdet under året. Mätvärdena ska justeras genom att mätosäkerheten subtraheras för varje enskilt mätvärde.

Arsenik As (µg/l)	Kadmium Cd (µg/l)	Krom Cr (µg/l)	Koppar Cu (µg/l)	Kviksilver Hg (µg/l)	Nickel Ni (µg/l)	Bly Pb (µg/l)	Zink Zn (µg/l)	kväve NO ₂ /NO ₃ +NH ₄ (mg/l)	fosfor P tot (mg/l)
10	1	50	30	0,5	50	10	100	50	2

Vid driftstörning i lakvattenhanteringen kan, såvitt Koholmens avloppsreningsverk godtar förfarandet, lakvattnet avledas till avloppsreningsverket.

- d) För sluttäckningen ska massor utanför sluttäckningens tätskikt på deponin uppfylla, såvitt avser skyddet för människors hälsa och markmiljön, gällande kriterier för mindre känslig markanvändning, MKM, (Naturvårdsverket, Rapport 5976).
- e) Avrunnet vatten på sluttäckningens tätskikt ska avledas till lakvattensystemet.

Prövotidsutredning

Flera åtgärder har vidtagits för lokal behandling av lakvatten. Det gäller bl.a. luftningen i uppsamlingsdammen. En våtvägg som delar upp lakvattenmagasinet i två delar har installerats. Försök med filterning av lakvattnet har utförts.

Åtgärderna har inte helt uppfyllt förväntningarna inom prövotiden. Man bör dock notera att den fulla effekten inte kan avläsas på kort tid; vattnets omsättningstid i lakvattensystemet är längre än ett år. Dessutom har lakvattenmagasinet tömts vid två tillfällen vid installationsarbeten. Analyserna visar dock på en pågående positiv förändring under 2014 och 2015, vilket bedöma vara ett resultat av åtgärderna kring effektivisering av syresättningen och bättre omblandning av vattnet. Bolaget avser fortsätta att koncentrera ansträngningarna kring denna effektivisering.

Reningen med filter har inte uppfyllt förväntningarna och bolaget anser att en filteranläggning inte avsevärt kan förbättra lakvattnets innehåll. Lakvattnets halter efter våtmarken är låga och bedömningen är att utsläpp direkt till Yttre redden, efter rening i våtmarken, kan ske utan menlig miljöpåverkan.

Bedömningen är vidare att REVAQs krav inte kan tillgodoses med rimliga reningsinsatser. Om dessa krav i framtiden ska gälla för kommunens reningsverk, Koholmen, kan således inte Mältans lakvatten levereras dit. Samtidigt bedöms tillskottet till avloppsslammet vid en fortsatt avledning till Koholmen inte medföra skadliga effekter på slammet.

Våtmarksområdet utgör ett effektivt reningssteg och den positiva utvecklingen under 2014 är delvis en följd av bytet av spridarsystemet 2013. Någon bortkoppling av energiskogen/våtmarken från lakvattenhaneringssystemet anser bolaget inte möjlig. Bolaget startade också i mars 2015 en utredning av förutsättningarna för ett ytterligare denitrifiering-/poleringssteg på en yta i närheten av lakvattenmagasinet. Avsikten är att kunna utvidga våtmarksreningen under kontrollerade förhållanden.

Avledning till Koholmens utgående ledning är kapacitetsmässigt möjlig. För att avledningen ska bli ekonomiskt rimlig krävs dock att bolaget kan använda befintlig ledning från kraftvärmeverket till Lyckebyfjärden. I denna avleds för närvarande kondensvatten från rökgaskondenseringen vid kraftvärmeverket under säsongen oktober – maj. Kostnaden för förlängning och omläggning av vattenledningen uppskattas till ca 2,5 Mkr. För att detta ska bli möjligt måste den nya utsläppspunkten Yttre redden godkännas även för kondensvattnet. Bolaget bedömer dock att detta inte innebär någon nackdel från miljösynpunkt. Yttre redden är en bättre utsläppspunkt för kondensvatten än Lyckebyfjärden. Avledningen bedöms kunna genomföras inom 15 månader från det att domstolen avgjort frågan.

I den senast utförda vattenbalansberäkningen har mängden lakvatten till Koholmen uppskattas till cirka 46 000 m³ per år. Framtida prognoser för lakvattenmängderna bör sättas till 50 000 m³ per år.

Något avfall har inte använts i sluttäckningen under provotiden och data finns således inte på avrinningen ovan tätskiktet avseende de delar av deponin som hittills sluttäckts.

En lösning för hanteringen av vattnet från dränering ovan tätningen bedömer bolaget vara att leda vattnet till lakvattensystemet. Påbörjad och fortsatt sluttäckning kan projekteras så att vattnet samlas upp och pumpas eller avleds med självfall till uppsamlingsdammen för lakvatten. Vid beräknad perkolation om 200 mm per år och ytan 12 ha uppgår flödet till 24 000 m³ per år. Samtidigt som deponin tätas och täcks minskar successivt lakvattenmängden från deponin med minst faktorn 4 per ytenhet. Den totala hanteringen av lakvatten bedöms därmed inte öka.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Blekinge län är positiv till förslaget att det ytavrinnande vattnet från deponin ska ledas till lakvattensystemet istället för till Silletorpsån.

Beträffande bolagets förslag till lokal kväverening har länsstyrelsen följande synpunkter:

Den åtgärd som bolaget avser vidta innebär markavvattning. Det råder generellt förbud mot markavvattning i Blekinge län och en sådan åtgärd kräver dels dispens från förbudet, dels ett tillstånd till markavvattning enligt 11 kap. 13 § miljöbalken.

Länsstyrelsen anser att både dispens- och tillståndsprövningen ska hanteras av mark- och miljödomstolen som en del i provotidsredovisningen, samt att bolaget kompletterar anmälan med de uppgifter som krävs för dessa provningar.

Länsstyrelsen anser att det i utredningen saknas en bedömning av hur yt- och grundvattnet eventuellt påverkas av det föreslagna avrinningsområdet och nydikningen. Den föreslagna åtgärden ligger inom det lokala avrinningsområdet till Silletorpsån, enligt utredningen verkar det också som att ett avskärande dike ska anläggas inom det område som ska bevattnas. Det bör därför redogöras hur lakvattnet i avrinningsområdet begränsas från att nå yt- och grundvattnet och vidare till Silletorpsån, med dess höga naturvärden. Om lakvattnet når Silletorpsån kan detta på ett betydande sätt påverka miljön i Natura 2000-området, för vilket det krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Vad gäller bolagets villkorsförslag har länsstyrelsen följande synpunkter.

Valt begränsningsvärde för kväve och fosfor ska motiveras. Villkorsförslag c) bör preciseras med mätpunkter. Det högsta månadsmedelvärdet bör inte undantas vid beräkning av årsmedelvärdet. Länsstyrelsen godtar bolagets förfarande om hantering av mätosäkerheter enligt villkorsförslaget.

Det framgår inte av utredningen hur den förväntade reningen förhåller sig till det av bolaget föreslagna begränsningsvärdet på 50 mg/l. Är det möjligt att sänka begränsningsvärdet?

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Karlskrona kommun anför att Silletorpsån är en skyddsvärd recipient samt att frågan avseende avfall i sluttäckningen bör utredas vidare. Nämnden har inte yttrat sig över bolagets slutliga yrkande.

Karlskrona kommun, tekniska förvaltningen, anför följande.

VA-avledningen ansvarar för det som släpps ut från utloppsledningen från Koholmen avloppsreningsverk. Om det renade lakvattnet från Affärsverket kopplas på utloppsledningen ska det ha samma kvalitet som det renade avloppsvattnet så att kvaliteten på vattnet i utloppsledningen inte försämras. Utöver de i villkoren föreslagna gränsvärdena för tungmetaller ska det finnas gränsvärden för BOD₇, totalfosfor och totalkväve på det renade lakvattnet. Dessa gränsvärden ska överensstämma med de gränsvärden som finns för reningsverket; BOD 10 mg/l, totalfosfor 0,3 mg/l och totalkväve 12 mg/l.

Om lakvattnet kopplas på utloppsledningen ska det på ett enkelt sätt kunna regleras så att det inte släpps något lakvatten när det redan är höga flöden i utloppsledningen från Koholmens avloppsreningsverk. Helst bör VA-avdelningen själv ha möjlighet att stänga av pumpningen av lakvatten. Det behöver vara god kommunikation mellan VA-avdelningen och Affärsverket så att det på inget sätt blir så att lakvatten pumpas till utloppsledningen när det är fullt flöde ut från Koholmen. Detta för att undvika bräddning från reningsverket och/eller bräddning på ledningsnätet.

Slammet från Koholmen är idag inte certifierat enligt REVAQ, men en eventuell certifiering kräver att lakvattnet på sikt kopplas bort. En bortkoppling är alltså nödvändig för en hållbar återföring av det näringsrika slammet till jordbruksmark.

Sökandebolaget anför i bemötande i huvudsak följande.

VA-avdelningen har meddelat att ansvarsfrågan och ekonomi ska hanteras i avtal mellan bolaget och VA och att man därmed inte tar ställning till kvaliteten på lakvattnet i prøvotidsärendet.

Avledningen av renat lakvatten kan regleras genom på- och avstängning av pump. Bolaget ser inga svårigheter med att temporärt stänga av avledningen.

Anläggningen vid Mältan är bemannad av jourhavande dygnet runt, året om. Hur kommunikationen ska ske bör skrivas i avtalet enligt ovan.

Avledningen av renat lakvatten direkt till koholmens pumpstation efter reningsverket och vidare i kommunens avloppstub till Yttre redden, innebär att avledningen av lakvattnet till reningsverket upphör och att Koholmen kan påbörja certifieringen av sitt avloppsslam.

Reningen med KBR, kontinuerlig biologisk rening, är lågteknologisk och stabil med långa cykler och därför relativt okänslig. Reningen kan inte helt fallera, såsom t.ex. kan inträffa på aktivslamanläggningar. Samtidigt kan variationer i väder, som temperatur och nederbörd, påverka reningsresultatet.

Föreslagna begränsningsvärden för kväve (50 mg/l) och fosfor (2 mg/l) är de som gällt under prøvotiden som provisoriska föreskrifter och som bolaget arbetat med att uppnå. De utgör underlag för proVABs bedömning om effekter på Yttre Redden där slutsatsen är att utsläppet inte medför någon påverkan av betydelse för ekosystemet och inte heller påverkar möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormen i området.

Inkommande kvävehalter från deponin kan vara höga. I juli uppmättes 950 mg/l varav 710 mg/l ammonium. Ett skäl till de höga halterna är sannolikt låg nederbörd, vilket leder till högre koncentrationer. Likväl krävs 95 % rening av lakvattnet med avseende på kväve för att innehålla begränsningsvärdet, således en långtgående rening. Bolaget har bedömt det som nödvändigt att vidta åtgärder som säkerställer förutsättningarna för god rening och framför allt ger bättre möjligheter att

kontrollera och styra reningen. Det sist föreslagna reningssteget med översilningsytan bedöms medföra detta. Genom åtgärden bedöms ammonium och främst nitrit/nitrathalterna minska. Halten av organiskt kväve (svårnedbrytbar humus) är dock svår att prognostisera. Bolaget bedömer det svårt att ange både om och hur stor minskningen av kväve blir och har därmed också svårt att redovisa förutsättningarna att sänka begränsningsvärdet.

Beträffande den planerade utbyggnaden av lakvattenreningen anför bolagets följande.

Det är inte fråga om att ersätta befintligt område utan att förbättra reningen med ytterligare ett steg. Åkermarken har en markant lutning med väl definierad avrinningsriktning. Genom översilning av föreslagen åkermark inom avfallsområdet bedöms främst denitrifikationen öka och därmed kväveminskningen i lakvattnet.

Renat lakvatten pumpas idag från våtmarken till spillvattenbrunnen vid lakvattenmagasinet. För att optimera uppehållstiden i våtmarken sker pumpning intermittent, dvs. tidvis inte alls. För att få ett jämnare flöde över översilningsytan avses vatten samlas upp i en mindre utjämningsdamm, ca 1000 m³, vilket motsvarar ca två dygns pumpning från våtmarken. Dammen planeras att anläggas intill befintlig uppsamlingsdamm och lakvattenmagasin, varifrån lakvattnet kan pumpas och spridas på åkermarken under kontrollerade former. Utjämningsdammen kommer att förses med tätduk av polyeten och vara helt tät. Lakvattnet skulle kunna avledas direkt från våtmarken till översilningsytan/åkern men den bakteriella aktiviteten gynnas av ett jämt flöde och man får en väsentligt större kontroll och styrning av flödena med en utjämningsdamm.

Själva syftet med den utredning som WSP genomförde var att utreda om det var möjligt att avgränsa åkermarken från tillrinning av ytvatten och att kunna samla upp det renade lakvatten som översilas i den övre delen av åkern. Enligt WSP är det fullt möjligt att göra ett sådant avskärande dike runt åkern och låta dikesvattnet ledas med självfall mot Silletorpsån. På så vis kan lakvattnet inte bli utspädd av ytvatten

från omgivande områden”. Syftet med avskärande dike för ytvatten är således att översilningsytan inte ska belastas av vatten om omkringliggande skogsmark.

Det finns redan idag befintliga dräneringsdiken kring åkern som avleder ytvattnet. På ovansidan ligger diket några meter in i skogen och bolagets avsikt är att anlägga ytterligare ett dike alldeles i ovankanten av åkern. På nedersidan bedöms befintlig dränering vara tillräcklig efter upprepning.

Kring området som översilas anläggs en mindre vall och utanför den ett dike som samlar upp lakvattnet. För att minimera risken för att renat lakvatten ska spridas till ytvattnet kommer dess diken att göras något djupare än ytvattendikena och förses med tät duk i den nedre delen av åkern. I den översilade åkerns lågpunkt samlas det renade lakvattnet upp varifrån det, liksom idag, pumpas via flödesmätare till spillvattenbrunn/recipient. För att kunna kontrollera att det inte sker något läckage av lakvatten från översilningsytan kommer ett grundvattenrör/observationsrör att placeras i ytvattnets flödesriktning nedströms översilningsytan.

DOMSKÄL

Länsstyrelsen har i målet tagit upp frågan om markavvattning. Mark- och miljödomstolen konstaterar dock, att det inte finns något yrkande om dispens från markavvattningsförbudet eller om tillstånd till markavvattning enligt 11 kap. miljöbalken. Frågan har inte heller närmare utretts i målet och är inte en förutsättning för att domstolen nu ska avgöra den uppskjutna frågan. Frågor om markavvattning provas därför inte vidare i detta mål.

Mark- och miljödomstolen bedömer i övrigt att de utredningar som redovisats under prövotiden sammantagna innehåller tillräckliga uppgifter för att den uppskjutna frågan avseende slutliga villkor för behandling och utsläpp av lakvatten nu ska kunna avgöras.

Domstolen anmärker inledningsvis att frågan om täckmassornas kvalitet inte omfattas av provotiden. Frågan är slutligt avgjord redan i grundtillståndet från januari 2002 och regleras bl.a. genom villkor 12. I deldomen från maj 2006 delegeras till tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa villkor om nyttiggörande av jordmassor som inte är att betrakta som farligt avfall. Bolaget yrkande om villkor för kvaliteten på de massor som används i sluttäckningen ska därför avvisas.

Mark- och miljödomstolen godtar att lakvatten efter behandling avleds till Yttre redden på sätt som bolaget föreslagit och som såväl länsstyrelsen som Karlskrona kommun accepterat. Bolaget har uppgivit att en omkoppling kan ske inom 15 månader. Domsoten accepterar även förslaget att vatten från sluttäckningens tätskikt avleds till lakvattensystemet.

Bolaget har yrkat att lakvattnet vid driftstörning i lakvattenhanteringen ska få avledas till Koholmens reningsverk. Mark- och miljödomstolen bedömer att ett sådant undantag skulle äventyra kommunens möjlighet att kvalitetscertifiera avloppsslammet, och bör därför inte föreskrivas.

Under provotiden har riktvärden för föroreningar föreskrivits som månadsmedelvärden. Bolaget har yrkat slutliga begränsningsvärden som årsmedelvärden. Mark- och miljödomstolen bedömer att årsmedelvärden inte har tillräcklig styrande effekt på driften av reningsanläggningen. Värdena bör därför även fortsättningsvis anges som månadsmedelvärden, dock med möjlighet till två överskridanden per år.

Av provotidsredovisningen framgår inte annat än att nivån på de enskilda begränsningsvärdena kan bestämmas till de värden som bolaget yrkat som årsmedelvärden. Mark- och miljödomstolen har då även beaktat att bolaget ges en övergångstid på 15 månader samt att den planerade översilningen av åkermark förväntas förbättra kvävereningen.

När ett begränsningsvärde ska kontrolleras infinner sig alltid frågan om tillförlitligheten i det uppmätta (eller beräknade) värdet. Bolaget har yrkat att det i villkoret ska föras in en korrigering för mätosäkerhet. Frågan om mätosäkerhet blir emellertid aktuell först vid tillsynen. Att redan i villkoret göra avdrag för mätosäkerhet skulle skapa oklarhet om vilken nivå som det faktiska mätvärdet ska jämföras med. Mark- och miljödomstolen anser därför att det av bolaget yrkade tillägget inte bör föreskrivas.

Begränsningsvärdet för syrehalt i lakvattenmagasinet bör bestämmas i enlighet med bolagets yrkande. Att lakvattnet ska spridas väl över våtmarken följer av det allmänna villkoret och behöver inte föreskrivas särskilt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 22 februari 2017.

Anders Bengtsson

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius samt de särskilda ledamöterna Kjell Karlsson och Lars Wennerstål.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.